

1. Gebruik kinderopvangtoeslag

In het vierde kwartaal van 2023 gingen gemiddeld 904.000 kinderen met kinderopvangtoeslag naar de opvang. Ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar is dit een toename van 16.000 kinderen (+ 1,80%). Uitgesplitst per opvangvorm gingen er 386.000 kinderen naar de dagopvang, 454.000 kinderen naar de buitenschoolse opvang en 83.000 kinderen naar de gastouderopvang. De groei ten opzichte van het vierde kwartaal van 2022 komt door een toename in het gebruik van dagopvang en buitenschoolse opvang. Het gebruik van gastouderopvang is t.o.v. het vierde kwartaal van 2022 juist met 6,7% gedaald. Dit past in de dalende trend die al een aantal jaar zichtbaar is.

Ten opzichte van vorig kwartaal is het aantal kinderen dat naar de dagopvang of de buitenschoolse opvang gaat met 2% gestegen. Het aantal kinderen dat naar de gastouderopvang gaat is licht gedaald.

Het gebruik in uren per kind per maand van alle opvangvormen is stabiel gebleven, zowel ten opzichte van het vorige kwartaal als ten opzichte van het vierde kwartaal van 2022.

Tabel 1: Gemiddelde aantallen met kinderopvangtoeslag								
	2019	2020	2021	2022	Kw.3 2022	Kw.4 2022	Kw.3 2023	Kw.4 2023
Aantal kinderen (x 1.000)								
Totaal	818	824	827	877	869	888	888	904
Kinderdagcentra	341	344	354	376	370	380	379	386
Buitenschoolse opvang	390	399	399	430	428	439	444	454
Gastouderopvang 0- t/m 3-jarigen	64	60	58	58	56	57	54	54
Gastouderopvang 4- t/m 11-jarigen	47	42	38	34	33	32	30	29
Uren per kind per maand								
Totaal	59,2	61,2	64,1	65,2	65,8	65,8	65,8	65,8
Kinderdagcentra	81,6	84,8	88,2	90,1	91,1	90,6	91,2	90,9
Buitenschoolse opvang	37,9	39,2	41,0	42,0	42,6	42,7	42,5	42,6
Gastouderopvang 0- t/m 3-jarigen	65,4	66,5	68,5	70,0	69,8	71,0	71,6	72,1
Gastouderopvang 4- t/m 11-jarigen	36,3	37,1	38,3	38,1	38,9	38,6	39,3	39,3

Bron: Belastingdienst/Toeslagen, cijferbeeld januari 2024, bewerking Ministerie van SZW

2. Netto arbeidsparticipatie van ouders met jonge kinderen

De netto arbeidsparticipatie van vrouwen en mannen is weergegeven in tabellen 2 (vrouwen) en 3 (mannen). De netto arbeidsparticipatie van alle vrouwen tussen de 15 en 75 bedroeg in het vierde kwartaal 69,2%. In dezelfde leeftijdscategorie bedroeg de netto arbeidsparticipatie onder mannen 77,4%.¹

¹ Bron CBS: de niet-seizoensgecorrigeerde netto arbeidsparticipatie.

Tabel 2. Netto arbeidsparticipatie vrouwen en moeders met jonge kinderen (in %) ^{2, 3}								
	2019	2020	2021	2022	Kw.3 2022	Kw.4 2022	Kw.3 2023	Kw.4 2023
Vrouwen 15-74	64,4	64,2	66,5	68,1	68,2	68,6	69,0	69,2
Vrouwen 25-34	83,3	83,6	84,2	84,9	84,6	84,7	84,0	84,9
Vrouwen 35-44	80,7	80,4	79,9	82,3	82,5	84,3	83,4	83,2
Moeders (lid van ouderpaar)	80,4	80,5	81,4	82,6	83,0	83,2	82,4	83,4
Alleenstaande moeders	66,2	68,5	71,5	70,5	69,5	72,4	74,5	74,0
Moeders met jonge kinderen (0-11)	79,4	80,1	79,7	81,5	81,8	82,7	81,6	81,7

Bron: CBS

De arbeidsparticipatie van vrouwen is, in vergelijking met dezelfde periode in 2022, gestegen met 0,6 procentpunt. De arbeidsparticipatie daalde onder *vrouwen 35 – 44* (-1,1 procentpunt) en *moeders met jonge kinderen* (-1,0 procentpunt), maar steeg onder *alleenstaande moeders* (1,6 procentpunt). Onder *vrouwen 25 – 34* en *moeders, lid van ouderpaar* steeg de arbeidsparticipatie licht (+ 0,2 procentpunt).

Tabel 3. Netto arbeidsparticipatie mannen en vaders met jonge kinderen (in %) ^{2, 3}								
	2019	2020	2021	2022	Kw.3 2022	Kw.4 2022	Kw.3 2023	Kw.4 2023
Mannen 15-74	73,2	72,5	74,3	76,3	76,5	76,8	77,4	77,4
Mannen 25-34	88,0	88,2	89,9	89,9	89,9	89,6	90,5	90,4
Mannen 35-44	90,9	89,6	91,4	91,9	91,9	92,0	91,4	91,9
Vaders (lid van ouderpaar)	92,1	91,7	91,8	92,6	92,8	92,7	92,9	93,7
Alleenstaande vaders	80,4	79,8	83,5	84,4	82,3	80,1	86,0	83,9
Vaders met jonge kinderen (0-11)	94,2	93,9	94,4	94,3	94,6	94,1	94,6	95,5

Bron: CBS

De netto arbeidsparticipatie van mannen is, in vergelijking met hetzelfde kwartaal in 2022, gestegen met 0,6%-punt. De arbeidsparticipatie steeg onder *mannen 25 – 34* (+ 0,8 procentpunt), *vaders, lid van ouderpaar* (+ 1,0 procentpunt), *alleenstaande vaders* (+ 3,8 procentpunt) en *vaders met jonge kinderen* (+ 1,4 procentpunt). Onder *mannen 35 – 44* daalde de arbeidsparticipatie minimaal (-0,1 procentpunt).

² Bron CBS: de niet-seizoensgecorrigeerde netto arbeidsparticipatie.

³ In verband met een herontwerp van de Enquête Beroepsbevolking (EBB) in 2021 zijn de cijfers vanaf dat moment niet zonder meer vergelijkbaar met de voorgaande verslagperiodes.

Tabel 4. Ontwikkeling in gewerkte uren van vrouwen en mannen en ouders met jonge kinderen (gemiddelde binnen de groep met een baan van meer dan 1 uur, jaarcijfers)^{2, 3}									
	2018	2019	2020	2021	2022	Kw. 3 2022	Kw. 4 2022	Kw. 3 2023	Kw. 4 2023
Vrouwen 15-74	26,1	26,3	26,2	27,4	27,9	28,1	28,0	28,1	27,9
Moeders met jonge kinderen (0-11 jaar)	26,6	26,8	26,9	27,5	28,1	28,3	28,1	28,2	28,2
Mannen 15-74				36,3	36,1	36,3	35,9	36,0	35,9
Vaders met jonge kinderen (0-11 jaar)				40,4	40,1	40,2	39,9	40,0	40,0

Bron: CBS

Tabel 4 toont het aantal gewerkte uren per week van vrouwen, mannen en ouders met jonge kinderen. In het vierde kwartaal van 2023 werkten vrouwen gemiddeld 27,9 uur per week en mannen 35,9. Moeders met jonge kinderen werkten gemiddeld 28,2 uur per week, vergelijkbaar met het gemiddeld aantal uren van alle vrouwen. Vaders met jonge kinderen werkten in het vierde kwartaal gemiddeld 40 uur per week, net als in het derde kwartaal. Over het algemeen zijn de gemiddeldes voor alle groepen stabiel gebleven, zowel t.o.v. van het vorige kwartaal als dezelfde periode in 2022.

3. De ontwikkeling van de gemiddelde uurprijs

Tabel 5: ontwikkeling gemiddelde uurprijs (in €)⁴							
	2018	2019	2020	2021	2022	Kw. 3 2023	Kw. 4 2023
Gemiddelde uurtarief voor maximering							
Dagopvang	7,46	8,12	8,42	8,74	8,93	9,49	9,54
Buitenschoolse opvang	7,22	7,40	7,64	7,87	8,05	8,44	8,48
0- t/m 3-jarigen gastouderopvang	5,99	6,23	6,40	6,59	6,73	6,93	6,96
4- tot 12-jarigen gastouderopvang	6,02	6,29	6,46	6,66	6,80	6,99	7,04
Maximum uurprijzen							
Dagopvang	7,45	8,02	8,17	8,46	8,50	9,12	9,12
Buitenschoolse opvang	6,95	6,89	7,02	7,27	7,31	7,85	7,85
0- t/m 3-jarigen gastouderopvang	5,91	6,15	6,27	6,49	6,52	6,85	6,85
4- tot 12-jarigen gastouderopvang	5,91	6,15	6,27	6,49	6,52	6,85	6,85
Relatief verschil gemiddelde t.o.v. maximum uurprijzen							
Dagopvang	0,1%	1,3%	3,1%	3,3%	5,0%	4,1%	4,6%
Buitenschoolse opvang	3,9%	7,5%	8,9%	8,3%	10,1%	7,5%	8,1%
0- t/m 3-jarigen gastouderopvang	1,4%	1,3%	2,0%	1,5%	3,2%	1,2%	1,7%
4- tot 12-jarigen gastouderopvang	1,8%	2,3%	3,0%	2,7%	4,2%	2,0%	2,7%

Bron: Belastingdienst/Toeslagen, cijferbeeld oktober 2023, bewerking Ministerie van SZW

Tabel 5 laat de ontwikkeling van de tarieven in de kinderopvang zien. De tabel laat ook het verschil zien tussen de gemiddelde tarieven van de verschillende opvangsoorten en de maximum uurprijs.

⁴ De cijfers over de gemiddelde uurprijs zijn gebaseerd op de uurprijzen die ouders aan Toeslagen doorgeven. Het is onduidelijk in hoeverre de uurprijzen volledig aansluiten bij de uurprijs die een kinderopvangorganisatie vraagt. Dit komt doordat niet alle ouders tijdig een wijziging van het uurtarief doorgeven. Ook sluit het tarief dat ouders doorgeven soms niet volledig aan bij het tarief dat een kinderopvangorganisatie vraagt. Dit komt bijvoorbeeld doordat ouders een tariefstijging boven de maximum uurtarief niet altijd doorgeven aan Toeslagen. Ouders blijven dan de maximum uurprijs doorgeven aan Toeslagen, terwijl ze een hoger tarief betalen aan de kinderopvangorganisatie.

De gemiddelde tarieven zijn in het vierde kwartaal van 2023 voor alle opvangvormen gestegen. In de dagopvang is het uurtarief met € 0,05 gestegen naar € 9,54 (+ 0,53%), bij de BSO met € 0,04 naar € 8,48 (+ 0,47%), voor 0- t/m 3-jarigen gastouderopvang met € 0,03 naar € 6,96 (+ 0,43%) en, voor 4- tot 12-jarigen gastouderopvang met € 0,05 naar € 7,04 (+ 0,72%). Ook in afgelopen jaren stegen de tarieven gedurende het jaar. Deze stijging kan voor een belangrijk deel worden verklaard doordat ouders gedurende het jaar nog wijzigingen in de uurprijs doorgeven aan Toeslagen

Doordat de gemiddelde uurtarieven zijn gestegen is het verschil met de maximum uurprijs voor alle opvangvormen toegenomen. Wel is het verschil tussen het gemiddelde uurtarief en de maximum uurprijs in het vierde kwartaal van 2023 nog steeds iets kleiner dan in 2022. In de dagopvang lag het gemiddelde tarief 4,6% boven de maximum uurprijs en in de buitenschoolse opvang 8,1% boven de maximum uurprijs. In de gastouderopvang ligt het gemiddelde tarief ook boven de maximum uurprijs. Voor kinderen van 0 t/m 3 is dit 1,7% en voor opvang van 4- tot 12-jarigen 2,7%.

4. Aanbod kinderopvang

Tabel 6: aantal kinderopvang- en gastouderlocaties									
	Jan. 2019	Jan. 2020	Jan. 2021	Jan. 2022	Jan 2023	Apr. 2023	Juli 2023	Okt. 2023	Jan. 2024
Dagopvang	9.003	9.029	9.066	9.139	9.183	9.204	9.224	9.256	9.257
BSO	7.152	7.384	7.569	7.655	7.815	7.831	7.876	7.962	7.973
Gastouders	27.881	25.237	22.675	20.578	18.459	18.210	17.966	17.252	16.805

Bron: DUO rapportage Landelijk Register Kinderopvang. De peildatum is de eerste maandag van de maand.

Tot slot staat in tabel 6 het aantal locaties dat kinderopvang aanbiedt. Het aanbod van dagopvang is in het derde kwartaal met één locatie gestegen naar 9.257. Ook het aanbod van de buitenschoolse opvang steeg. In januari 2024 waren er 7.973 opvanglocaties, dit zijn er 11 meer dan in oktober 2023. Het aantal gastouderlocaties is verder gedaald naar 16.805, een afname met 447 locaties of 2,59%.